

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 141. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181490144/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

med Magt vilde tvinge enten dig eller nogen anden til at antage min Mening: men fordi jeg — jeg holder dem for rigtige og tror, at de ikke værre mig. Ja, skulde det vel være for dristigt, om jeg endoghaa vovede at smigre mig med den Tanke, at ikke saa addeles saa Menneſter ere af samme Mening som jeg i denne Materie? Har jeg fejlet, saa kuldfald mine Grunde med stærkere Argumenter, og strax ſkal jeg forlade min Bildfarelle; overbeviſ mig, og jeg ſkal antage din Mening. Men Grunde, Overbeviſning ſtal der til, ja, stærke Grunde, stærk Overbeviſning, for end jeg kan bringes til at stille mig ved en Yndlings-Ide.

„Og I ſaa paaſtalende Sjæle! — det er for det meſte det ſmukke Kjon, som jeg her taler til — I! hvis ædle Hjærter lide ſaa meget ved de uformuſtige Dyr's Lidelſer; I! som deltagte ſaa højlig i deres Skæbne! dommer mig ikke for overſtende! tror ikke, at jeg ved denne min Afhandling har villet berøve nogen lidende Skabning en eneste af de Taare, ſom I fælde ved deres Smærter, et eneste af de Medlidende's Sukke, ſom I og ethvert tænktende og følende Menneſte har ſjænkede dem. Nej! havde dette været min Hensigt, da burde I afſty mig! kunde deene blive Virningen af mit Arbejde, da vilde jeg forbande det ulykkelige Ojeblik, der indgav mig Tanken om at ovsætte mine Meninger i denne Sag. Tvært imod! jeg vil ikke berøve eder denne ædle Følelſe, der klæder eders Kjon ſaa vel; jeg vil kun viſe eder, hvorledes I bør anvende den. Voder eders Medlidende med Kreaturane ikke blive den herſtende hos eder; den er i Stand til at afbryde alle andre, endog værdigere Følelſer; den kan blive, ſom den store Menneſtefjender Bove ſiger i hans Essay on Man:

— — — one Maſter-Paſſion in the breaſt,
Like Aaron's Serpent, ſwallows up the reſt.

Naar I ſe et lidende Dyr, ſaa ynkes over det, hjælper det,

one Maſter-Paſſion in the breaſt o. i v., en mægtig Følelſe i Menneſtets Brufk opſluger ligesom Aarons Slange de andre.

om I kan; men lader aldrig den Tanke forlade eder: hvor mange af mine Medmenneſter ere vel ikke lige ſaa ulykkelige, ja endnu mere, end dette Dyr? Voder aldrig eders Medlidende have eder ſaa vidt, at I antage det for Lidelſer, ſom dog er Beſtemmele: voder Vyrterne efter de bærendes Kræfter, og lader det aldrig komme dertil, at I ynkes over Søſtne, der drage eders Bogn, imedens I med Ulygndighed ſe Saaſtærrens Svøb, der ſæver det Vrande, hvormed I ſkal værne eder om Vinteren. Voder aldrig Medlidende med det Lam eller den Høne, der ſkal ſlægtes til eders Bøde, ſaa ſaa vidt, at I derover glemme Søſtten, der uden Nytte man lade ſit Liv for en ſtolt Korres Urygndighed's Skuld, eller Wiſhederen, der man ofrene den Wiſgjæning, hvortil hun ikke ſjælden har været tvungen, med ſit Blod. Kort ſagt: Voder aldrig eders Medlidende med de Smærter og Vryder, der trykke den ſaaſtæde uformuſtige Del af Skabningen, lede eder paa ſaa jarlig et Kløjt, at I berøve glemme den Deltagelſe, der Medynd og den varme Medlidende, ſom I ſtylde den ædlere Del, eller eders Medmenneſter!

„Men I, mine lidende Medſkabninger! I, hvis Sjæle nedtrykkes til Jorden af de Smærter og Befyringer, ſom I ikke tro eder stærke nok til at udholde! Voder ſkylder jeg endnu nogle ſaa Død, for end jeg forlader denne Materie. Jønger: kunde man I tro, at jeg vil betage eder Mod og Kraft til at bære eders Lidelſer, idet jeg nedhæfter eders Klær langt under Dyrernes. Nej! jeg vil ſnartere hjælpe eder og gyde Vegeedom i eders Saar. Naar I endoghaa lide mere, end I tro, at eders Kræfter kan taale; naar endoghaa Haabet synes rent at forlade eder, og ſaa forsvinder ikke! Den ſamme Gude og Viſe Skabere, der har fundet det tjenligt at prøve eder ved Lidelſer og Smærter i Verden, har ogſaa givet eder en paalidelig og tilfortædelig Troſt, ikke et Kor, ſom let kan bræktes, men en Stav ſom den, Vandringsmanden udjager, der er dygtig til at udholde alle Rejſens Vanſeligheder med ham. Det er Religionen, den guddommelige Religion, der ſkal give eder